

Asia: VN/4271/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kirjanpitolain, kaupparekisterilain ja tilintarkastuslain muuttamisesta (tilinpäätösraportoinnin digitalisointi)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kirjanpitolain, kaupparekisterilain ja tilintarkastuslain muuttamisesta ”Tilinpäätösraportoinnin digitalisointi”

Lausuntopyyntö 27.10.2025 (VN/4271/2025 tai TEM027:00/2025)

Ammattitilintarkastajat - Yrkesrevisorer r.y. kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto esitetystä ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Ammattitilintarkastajat pitää tärkeänä, että pyritään luomaan uusia toimintatapoja, joilla voidaan kehittää ja edistää tilinpäätösten digitalisointia (mukaan lukien muun muassa niiden koneluettava muoto). Oheisin lakiesityksiin liittyy kuitenkin sellaisia seikkoja, jotka tulee ratkaista ja ottaa huomioon lainsäädännön jatkovalmistelussa ennen niiden hyväksymistä. Niitä on käsitelty seuraavassa:

1)

Yritysten koko Suomessa ja digitaalinen toimintaympäristö

Suurin osa Suomessa toimivista yrityksistä on erittäin pieniä ja esitetty ratkaisu lisäisi yritysten hallinnollista taakkaa ja kustannuksia merkittävästi. Vaihtoehtona voisi olla, että EU – vaatimuksiin perustuvat (ilmeisimmin noin 6 pakollista tietoa) tietojen keräämiset (EUID mm. työntekijöiden keskimääräinen lukumäärä ja konsernitiedot) voisi olla paljon yksinkertaisempaa tehdä

veroilmoitukseen tehtävillä muutoksilla/lisäyksillä, jolloin ne saataisiin kerättyä kaikilta vaatimuksen kohteena olevilta yhtiöiltä helposti. Muutoinkin koko prosessin ajateltu etenemismalli tarkoittaisi sitä, että kaikkien esimerkiksi kalenterivuosityrityksillä toimivien yritysten (suurin osa yrityksistä on näitä) tulisi olla jo laatineet ja vahvistaneet (edellyttää myös tilintarkastuksia) tilinpäätöksensä samaan aikaan kun veroilmoitus tulee jättää eli 4 kk kuluessa tilikauden päättymisestä (30.4.). Jokainen voi miettiä miten vaikea tämä aikataulu olisi lukuun ottamatta listattuja päälistan yhtiöitä, jotka jo pääosin ovat pitäneet varsinaiset kevään yhtiökokouksena tuohon mennessä.

2)

Suuryritykset ja listayhtiöt

On mahdollista, että lakiesityksen vaatimukset olisivat mahdollisia KPL:n mukaisille suuryrityksille jollain aikataululla, joskin niistäkin suurin osa on melko pieniä. Joka tapauksessa se lisäisi niiden hallinnollista taakkaa. Ainoastaan listatut päälistan yhtiöt ja suuruusluokaltaan sellaiset suuret yritykset, jotka ovat vielä uusienkin Omnibus – vaatimusten perusteella lakisääteisen kestävyysraportoinnin raportoinnin ja varmennuksen piirissä (liikevaihto vähintään 450 M€ ja henkilöstömäärä yli 1.000) lienevät yrityksiä. joihin nämä vaatimukset olisi ehkä mahdollista ulottaa esitetyssä aikataulussa. Näitä lienee Suomessa noin 120 kpl.

3)

Tilintarkastus ja ”virallinen” digitaalinen tilinpäätös sekä digitaalinen tilintarkastuskertomus ja digitaalinen tilinpäätösmerkintä

Lakiesityksessä ei ole tuotu esille sitä, mikä olisi nk. virallinen tilinpäätös (digitaalinen) joka on tilintarkastajan taholta tilintarkastettu vai jokin muu versio. Jos digitaalinen tilinpäätös on myös virallinen tilinpäätös, hallituksen tulee se allekirjoittaa ja myös yhtiökokouksen se vahvistaa. Esityksessä ei ole mitään mainintaa siitä, miten esimerkiksi hallitus/toimitusjohtaja allekirjoittaisivat tämän digitaalisen tilinpäätöksen. Itse asiassa koko esitys ei ota kantaa siihen allekirjoitetaanko tuo digitaalinen tilinpäätös myös digitaalisesti. Käsityksemme on, että digitaaliseen dokumenttien allekirjoitukseen (XHTML -muotoinen tilinpäätös) ei tällä hetkellä Suomessa ole edes olemassa teknisiä edellytyksiä. Tämä koskee myös tilintarkastuskertomuksen digitaalista allekirjoittamista, ainoastaan tilintarkastaja voi tämän tehdä, ei tarkastuksen kohde (nk. tägäyksen lisääminen jonkin muun tahon tekemänä ei ole mahdollista).

Tilintarkastajan kannalta myös digitaalisen tilinpäätöksen ollessa ”ainoa virallinen tilinpäätös” sillä on vaikutusta tilintarkastuksen kohteeseen. Lakiesitys ei ota tähän mitään kantaa. Koska viimekädessä todistustaakka on aina tilintarkastajalla, hänen tulee myös varmentaa sitä, että digitaaliset tilinpäätöksen merkinnät (nk. tägäykset) on laadittu voimassaolevan soveltuvan taksonomian mukaisesti. Tämä lisää tilintarkastajan työtä verrattuna nykykäytäntöön ja siten myös kasvattaa tilintarkastuksen kustannuksia.

Esityksessä ei myöskään avata miltään osin sitä mitä tarkoitetaan digitaalisella tilintarkastuskertomuksella ja millainen sen tulisi olla (kohdassa 7.3. säännöskohtaiset perustelut vain maininta siitä, että se olisi XHTML – muotoinen). Esitys ei sisällä myöskään mitään mainintaa tilintarkastuskertomuksen tägäämisestä.

Digitilinpäätöksen digitaalinen tilinpäätösmerkintä vaaditaan esityksen mukaan aina (Kirjanpitolain 3 luvun 8 a §:ssä tarkoitettuun digitaalisessa muodossa laadittuun tilinpäätökseen tilinpäätösmerkintä laaditaan digitaalisesti), vaikka ”ei digitaalisen” tilinpäätöksen osalta tälle on olemassa myös vaihtoehto (kts voimassaoleva TTL). Digitaalisen tilinpäätösmerkinnän allekirjoittamisen osalta viittamme edellisiin kpl ja niissä todettuun.

4)

Aikataulu ja esitetty muunninpalvelu

Aikataulu on esityksen mukaan laadittu siten, että jo tilivuodelta 2027 esitystä tulisi noudattaa tilintarkastusvelvollisten yhteisöjen osalta (Oy, Ky, Ay) ja jo seuraavana vuonna myös muiden osalta (Oy, Ky, Ay). Tämä on aivan liian haasteellista jopa suuremmille kirjanpitovelvollisille. Aikataulu tulee määritellä uudelleen. Kuten aiemmin on jo todettu, pienempien kirjanpitovelvollisten osalta tulee harkita hyvin tarkasti sitä, että sääntelyä ei uloteta niihin.

Mikäli sääntelyä aiotaan kuitenkin muuttaa senkin jälkeen kun muut etenemisvaihtovaihtoehdot on myös arvioitu uudelleen (kts kohta 1), esitetyn muunninpalvelun alarajoja tulee nostaa merkittävästi ainakin KPL:n mukaisiin pienyritysrajoihin saakka, jolloin kaikki mikroyritykset voivat saada tämän palvelun ilman kustannuksia PRH:lta.

5)

Lopuksi

Olemme yhdistyksenä valmiita tukemaan sellaisia lakimuutoksia, joista koko yhteiskunta ja yritykset hyötyvät ja joiden perusteella hallinnollinen taakka ja kustannukset vähenevät. Nyt esitetyssä muodossa oheinen HE näyttää laaditun vain ja ainoastaan viranomaisen tarvetta (EU sääntely ym.) varten saada oman tehtävänsä täyttämiseksi kerättyä tietoa ”mahdollisimman helposti ja kattavasti” ottamatta huomioon sitä kuinka paljon se tulee aiheuttamaan ylimääräistä työtä ja kustannuksia osake- ja muille yhtiöille.

Esitetyssä muodossa digitalisointi vähentänee viranomaisten hallinnollista taakkaa ja kustannuksia merkittävästi, mutta taakka siirtyy viranomaisilta tilinpäätösten ilmoittajille (PRH veloittaa jo tällä

hetkellä maksuja yrityksiltä useista palveluistaan). Muutoinkin digitilinpäätösten ilmoittamiseen liittyy tällä vielä ratkaisemattomia teknisiä seikkoja kuten esimerkiksi aikataulu siitä, että kaikki ohjelmistotalot olisivat liittyneet PRH:n rajapintaan (Fennoan lisäksi).

Helsingissä 26.1.2026

Ammattitilintarkastajat - Yrkesrevisorer r.y.

Timo Virkilä KHT

hallituksen puheenjohtaja

Ammattitilintarkastajat – Yrkesrevisorer r.y. on vuonna 1970 perustettu aktiivinen aatteellinen yhdistys, jonka tehtävänä on toimia ammatissa toimivien tilintarkastajien yhdyssiteenä ja ottaa kantaa ammatinharjoittamiseen liittyvään keskusteluun mukaan lukien lausuntojen antaminen sekä ylläpitää ja kehittää hyvää tilintarkastustapaa. Yhdistyksen jäseninä ovat ammatissa toimivat KHT, JHT ja HT-tilintarkastajat koko Suomesta. Yhdistys järjestää myös koulutusta ja seminaareja jäsenilleen sekä muille sidosryhmille.

Virkilä Timo
Ammattitilintarkastajat - Yrkesrevisorer r.y.